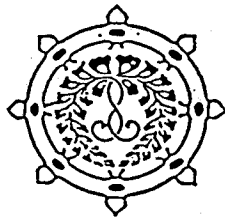

ekō
回
向

D R I E M A A N D E L I J K S
T I J D S C H R I F T

December 1993

Nr 59

Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w.

Pretoriastraat 68

B-2600 Antwerpen-Berchem

Afgiftekantoor : 2600 Berchem 1

I n h o u d

Editoriaal : Dankbaarheid	1
Shinran Shonin : Mattosho 16	5
Sh.A.Peel : De Naam is Namu Amida Butsu (xxi)	7
In Memoriam Jack Austin	11
M.A.Jedrzejewska : Wat belangrijk blijkt...(slot)	15
Asahara Sailchi	19
Ergens gelezen...	20
Jikoji-Nieuws	22

Het Centrum voor Shin-Boeddhisme v.z.w. en de Shin-Tempel JIKOJI erkennen de spirituele en morele autoriteit van de Jôdo-Shinshû Hongwanji-ha (Kyoto) in de personen van Hoofdabt Go-Monshu Koshin Ohtani en van Ere-Hoofdabt Zenmon Kosho Ohtani, maar zijn voorts organisatorisch en financieel autonoom. Hun werking is dus afhankelijk van uw medewerking, uw waardering en uw steun.

Onze bankrekening (voor België) is 408-2066511-88, Centrum voor Shin-Boeddhisme V.Z.W., 2600 Berchem-Antwerpen. Voor Nederland en buitenland, bij voorkeur op postrekening 000-0173766-39, op naam van A.Peel, B-2600 Berchem-Antwerpen, België .

Editoriaal

Dankbaarheid

Als men zich zou afvragen welke 'deugden' de boeddhist - en zeker de Shinboeddhist - moeten kenmerken, dan zijn dat uiteraard vertrouwen en dankbaarheid.

Vertrouwen in de Leer van de Boeddha, in de grenzeloze werkzaamheid van het Boeddhaschap. Reeds in het 'oude' Boeddhisme is *sradhâ* (Pâli = *saddhâ*) "vertrouwen", een *indriya* (vermogen, overheersing) en een *bala* (kracht).

Voor Shinran is vertrouwen (*shin* 信) het hoogste geestelijke goed, is vertrouwen-zelf de verwezenlijking. *Shinjin* (信心) is niets anders dan het Gemoed van Amida dat *niet-twee* is ten opzichte van het gemoed van de volgeling, net zoals nirvana (d.i. Verlichting, Geboorte in het Reine Land) niet verscheiden is van samsara, de lijdenswereld, de 12 causale fases van de Pratitya Samutpâda. Maar - let wel! - *shinjin* is het resultaat van de Ander-Kracht, van de Voortijdelijke Gelofte, en is niet een zelf-kracht 'verdienste' van de adept.

Helemaal anders is het gesteld met de dankbaarheid.

Ofschoon dankbaarheid niet vermeld wordt als middel of als weg naar de Uiteindelijke Verlichting, is het zo dat dankbaarheid toch het geheel van de Leer van de Boeddha doordringt.

In de eerste plaats de dankbaarheid als mens geboren te zijn en de Leer deelachtig te kunnen worden.

Dankbaar zijn voor Shakyamuni's verkondigen van de Dharma. Dankbaarheid ook voor de wijzen en de meesters die de Leer tot ons gebracht hebben, ons de Leer hebben uiteengezet en tot overweging gegeven hebben. Dankbaarheid voor het heilzame karma dat ons in die situatie gebracht heeft.

De reformatie die Shinran doorgevoerd heeft in het traditionele Reine-Landenken bevat een duidelijk teken hoezeer hij dit gevoel van dankbaarheid belangrijk achtte. Shinran verwierp immers elke mythologie, elke ritus, elk 'goed werk', elke eigen verdienste, ja zelfs elke vorm van moraliteit als heilsmiddel. Voor hem is duidelijk zelfs *shinjin* niets anders dan Amida's werkzaamheid. Zo bleef

er voor de mens niets anders over dan nederigheid en dankbaarheid te betonen. Vooral dankbaarheid.

De enige vorm van liturgie die hij blijkbaar benadrukte, was *Hōon-kō* : het 'bijeekomen om dankbaarheid uit te drukken'. Deze typische Shin-liturgie werd door de Shōnin gevierd op de 16de dag van elke maand, als een permanente expressie van onze dankbaarheid voor de Geboorte in het Reine Land dank zij Amida's onbegrensde Mededogen.

Na de dood van de Meester werd *Hōon-kō* tevens gesteld in het teken van dankbaarheid ten opzichte van het leven en de leerverkondiging van Shinran Shōnin zelf. Zo is dit gebruik in zwang gekomen : Amida en Shinran tezamen in één dank-gedachtenis te betrekken. Zo komt het dat ook nu nog *Hōon-kō* in de Jōdo-Shinshū DE grote jaarlijkse gebeurtenis is, gehouden op de dag van Shinrans sterven : 16 januari volgens de westerse kalender (gevolgd door Nishi-Hongwanji), of op 28 november volgens het traditionele maanjaar (nog toegepast door Higashi-Hongwanji).

Wie wat ervaring heeft met Shinboeddhisme weet evenwel dat er in Japan op elke 16de van de maand bijzondere bijeenkomsten gehouden worden, tot zelfs in de kleinste tempels - of zelfs gewoon in de woningen van leken, waar de volgelingen bijeenkomen om *Shoshinge* te reciteren, om te luisteren naar een *dharma-talk* en de plechtigheid te besluiten met Shinrans *Ōndoku-san* :

*Nyorai daihi no ondoku wa
Mi o ko ni shitemo hōzu beshi.
Shishu chishiki no ondoku wa
Hone o kudaki te mo shasu beshi.*

*De weldadigheid van Tathagata's Groot Mededogen
drukken we uit in dankbaarheid, ook al wordt ons lijf verpulverd.
De weldadigheid van onze meesters en leraars
drukken we uit in dankbaarheid, ook al worden onze beenderen gebroken.
(Shōzōmatsu-wasan, 59)*

Maar dankbaarheid is méér dan gewoon een liturgische viering. Dankbaarheid dient immers een besef van elk ogenblik, van elk gedachte-moment te zijn. Niet zomaar een 'religieus' gebruik als het pas geeft...

Immers : het Amida-Boeddhaschap is bij bepaling zo oneindig, zo onbegrensd, zo ongebonden aan tijd en ruimte dat het een oneindig en onbegrensd aantal 'vormen' aanneemt, ook in deze wereld van ons lijden.

Zo is een mooi Shin-gebruik vóór de maaltijd de handen in *gasshō* samen te brengen et te zeggen "*Itadakimasu*", letterlijk "hiervan zal ik eten". Bedoeling is op dat moment zijn dankbaarheid te uiten voor al wie en al wat bijgedragen heeft tot de mogelijkheid het voedsel te nuttigen. Neem b.v. een gewoon stuk brood : moeder de vrouw, de bakker, de maalter, de boer, de grond, het zaad, de regen, de zon... in feite een oneindige reeks wezens... voor die éne boterham.

Dankbaarheid voor alles wat het leven goed, hailzaam, aangenaam maakt : de zonneschijn, de blauwe hemel, het ruisen van de wind in de boomtoppen, de sterrenhemel, de bloeiende appelboom, de zang van een lijster, de geur van herfstbladeren, de vluchtige regenboog, het schitterspel in de bergbeek, het dansen van de vlammen in de haard, de muziek van Bach of Schoenberg, het lichtspel in de katedraal van Autun, Amida's beeld in Eikando... Wanneer de Chinese kunstenaars hun landschappen ("bergen en water" heet dat in het Chinees) tekenden, tekenden zij niets anders dan het Boeddhaschap in zijn kosmische belichaming.

Toch...

Is het eigenlijk niet zo dat men zelfs het aangenome van het leven dient te overstijgen ? Want er is immers een minder gemakkelijke, minder vanzelfsprekende vorm van dankbaarheid, ook al is die in de praktijk heel wat moeizamer waar te maken. Want ook voor het onaangename, het 'kwade' dient de boeddhist zich dankbaar te betonen. Hier immers wordt hij geconfronteerd met het vertrekpunt van de Leer. Hier immers herinnert het pijnlijke, kwalijke dat hij ervaart hem direkt met de Leer zelf. Zegt de eerste Edele Waarheid niet dat alle bestaande door lijden, door onvrede getekend is ?

Het smartelijke, hopeloze, verdwaasde, vreselijke dat elk van ons in zijn dagelijks bestaan meemaakt of kan meemaken, kan immers - zo wij het zò zien - manifestatie zijn van deze Edele Waarheid, en verder zelfs van de oorsprong van het lijden : want is de wereld rondom ons, maar zeker de wereld in ons niet vergiftigd door de drie 'vergiften' die zijn de blinde, verblinde en verblindende begeertes, door afkeer en haat, door dwaasheid en verdwazing ?

Kijk op uw tv-scherm naar die onsmakelijke soap-opera's, lees de krant, luister naar de nieuwsberichten. Denk aan de intrigues in uw werkkring, aan de brutaliteit van kleine en grote misdadigers, aan machtsmisbruik van generaals en korporaals, aan de hooghartigheid van de loketbediendes, de verwaandheid van onderwijzers en professoren. Om niet te spreken over Bangladesh, Somalië, Haiti. Of de gevangnissen zowat overal ter wereld... en de hongersnood... en het profitariaat... En zeg dan nog dat de Boeddha overdreven heeft...

Het geheel van datgene wat we dagelijks ervaren : dat is de Leer. De som van onze belevenissen is niets anders dan de belichaming van "*alle bestaande is door lijden getekend*". Hier is ruimte voor de eerste stap naar een hechter begripen van de Dharma. Hier hebben we de kans een inzicht te krijgen in het sombere mechanisme van samsara. En meteen ook een perspectief om eruit los te geraken.

Dat is geen pessimisme, zoals men al te licht denkt. Verre van daar ! Het is een opengooien op het universum van Boeddha-Licht. Het is het verwerkelijken in ons van Wijsheid-Mededogen.

En om poëtisch te besluiten : toen dorpsbewoners na een sneeuwstorm de ingestorte hut van haiku-dichter Issa (1763-1828) doorzochten, vonden ze hem dood in zijn futon, met bij zich een laatste gedicht :

*Ook de sneeuw op mijn ziektebed
komt van het Reine Land.*

Namu Amida Butsu en gasshō.

Shitoku

MATTOSHO

Lamp voor Latere Tijden

Brieven van Shinran (16)

Deze brief waarschuwt tegen het concept van "toegelaten kwaad".

Vanwege de immensiteit van het Ware Mededogen kan het zijn dat de mens zich vrij voelt te denken, zeggen en doen wat hij wil. Een dergelijke houding bevestigt echter enkel diens zelfzuchtige impulsen en onthult een gebrek aan waardering aangaande de aard van Amida's Mededogen.

Deze waardering, die als kern het berouwvolle gemoed heeft, gaat in tegen de neiging tot wangedrag. Dit probleem wordt ook besproken in de brieven 19 en 20. Het is mogelijk dat deze brief aan Zenran gericht was.

Ik heb gehoord dat jij, die niets afweet van de schrifturen of van het ware fundament van het Reine-Landboeddhisme, aan ontzettend zelfgenoegzame en schaamteloze mensen vertelt dat een persoon het kwade moet doen dat zijn verlangen hem dicteert.

Dat is volkomen verkeerd.

Hebt jij dan niet gezien dat ik uiteindelijk alle relaties met Zenjô-bô, die in het Noordelijke district leefde, heb afgebroken ?

Wanneer een persoon, zichzelf verrechtvaardigend door te stellen dat hij een dwaas wezen is, alles kan doen wat in hem opkomt, kan hij dan ook zomaar stelen of moorden ?

Zelfs de persoon die geneigd is tot stelen, zal natuurlijkerwijze een verandering van gemoed ondergaan wanneer hij, verlangend naar het Boeddhiland, de Nembutsu komt te zeggen.

Toch wordt aan mensen die dergelijke tekenen niet vertonen verteld dat het toelaatbaar is het kwade te doen; zo iets zou nooit mogen voorkomen, onder geen enkele omstandigheid !

Door oncontroleerbare blinde passies verdwaasd, doen we dingen die we niet zouden mogen doen; zeggen we dingen die we niet zouden mogen zeggen; denken we dingen die we niet zouden mogen denken. Wanneer echter een persoon bedrieglijk is in zijn relaties tot anderen, wanneer hij doet wat hij niet zou mogen doen, en zegt wat hij niet zou mogen zeggen, omdat hij ervan uitgaat dat dit zijn Geboorte [toch] niet hindert, dan is dat geen geval van verdwaasd zijn door passies.

Aangezien hij opzettelijk deze dingen doet, zijn het simpelweg wandaden die nooit verricht hadden moeten worden.

Wanneer jij iets zegt dat het verkeerdelijke handelen van de mensen van Kashima en Namekata doet ophouden, en de vervormde zienswijzen van de mensen in dat gebied corrigeert, zal dat het teken zijn dat jij mij [echt] vertegenwoordigt ! Het is betreurenswaardig dat jij de mensen hebt verteld zich over te geven aan de verlangens van hun hart en dat te doen waar ze zin in hebben.

Men dient ernaar te streven het kwade van deze wereld af te leggen en op te houden met het verrichten van beklagenswaardige handelingen.

Dit is wat het betekent de wereld te verwerpen¹ en de Nembutsu te beleven.

Wanneer mensen - zelfs al hebben ze gedurende vele jaren de Nembutsu uitgesproken - anderen misbruiken in woord en daad, is er niets dat wijst op een verwerpen van deze wereld.

Aldus leert Shantao ons in de passage over het gemoed van oprechtheid dat we een voorzichtige afstand dienen te behouden van die mensen die het kwade zijn toegeneigd.

Wanneer is er ooit gezegd geworden dat men dient te handelen in overeenstemming met het [eigen] gemoed dat [van nature uit] slecht is ?

Jij, die volkomen onwetend zijn aangaande de sūtra's en de commentaren, en onwetend aangaande Tathagata's woorden, zoudt nooit anderen op deze manier mogen onderrichten.

Met respect.

Geboorte in het Boeddheland heeft in 't geheel niets te maken met de berekeningen van dwaze wezens.

Aangezien ze volledig is toevertrouwd aan de Voortijdelijke Geloofte van de Boeddha, is ze inderdaad Ander-Kracht.

Het is belachelijk te trachten dit op verschillende manieren te berekenen.

11de maand, 24ste dag.
Shinran

¹ De tendens teniet doen die ons doet toegeven aan instinctmatige neigingen.

De NAAM is NAMU AMIDA BUTSU (XXI)

Shitoku A. Peel

Begintijd, stervenstijd
(slot)

南
無
阿
彌
陀
佛

Niet alleen moeten we er goed bewust van zijn dat wij op eigen houtje geen bevrijding kunnen bereiken, maar we dienen er tevens aan te denken dat we, ondanks onze inspanningen en ondanks al onze berekeningen, we elke seconde van ons bestaan onherroepelijk voortgestuwd worden naar de donkere afgrond van de dood.

Dat is voorzeker hetgeen Shinran bedoelde toen hij zei dan de mens door zijn kwaad tot de hel veroordeeld is : er is geen uitweg.

Er is geen uitweg zolang we ons blijven vastklampen aan onze aardse noties en maatstaven wat tijd betreft. Wanneer we in overweging nemen dat nirvana de uitweg is, dan moeten we het feit erkennen dat nirvana iets absoluuts is. Nirvana kan enkel gevat worden buiten alle tijdsbegrenzingen.

En net zoals we nirvana niet kunnen meten met onze menselijke maten noch het kunnen beschrijven in onze menselijke woorden, net evenzo moeten we vaststellen dat de 'tijd' van nirvana niet overeenkomt met onze menselijk-meetbare tijd. Maar wél met de "*temps sacré*", de religieuze tijd die een eeuwig nu is.

Er zijn - in dit verband - twee problemen die vele eeuwen de boeddhistische gemoederen verstoord hebben. In sommige sutra's kan je lezen dat het heil reeds verwezenlijkt is, maar dat de dwaze onwetende wezens er nog steeds geen besef van hebben dat ze in feite reeds uit de lijdenswereld bevrijd zijn. In het Lotus-sutra b.v. de mooie parabel van het juweel dat in de zoom van het kleed van de zieke bedelaar geborgen is.

Dit probleem, dat in Japan gekend is als "*hongaku*", d.i. de 'Voortijdelijke Verlichting', was (en is nog steeds...) het voorwerp van lange en geleerde discussies.

Zelfs in het Grote Sutra, in de formulering van Dharmakara's 48 Geloften, is er een dubbelzinnige zinsconstructie. Zo begint elke Gelofte met "Indien ik boedha word...", waarop een voorwaarde wordt uitgedrukt; de Gelofte eindigt telkens met "moge ik dan niet de Volkomen Verlichting verwezenlijken." Het vreemde hier is dat in alle sutra's en sâstra's er geen onderscheid gemaakt wordt tussen het

Rev. Jack Austin in 1990, bij het ontvangen van zijn Open University Degree. Dit blijkt de laatste van Jack gemaakte foto te zijn.

Met dank aan Meryl Austin !

Op dinsdag 7 september werd in Jikoji een dienst ter nagedachtenis van Jack Austin gehouden. Ook tijdens het Symposium te Düsseldorf werd in Eko-ji een herdenkingsceremonie gehouden gezamenlijk door Rev.J.Ducor en Shitoku.

Om even een persoonlijke toer op te gaan. Na het persoonlijke contact dat Shitoku in 1954-1956 met Jack Austin had, verwaasde deze relatie tot een sporadische briefwisseling. Totdat door *causes-and-conditions*⁴ de levensloop een nieuwe draai kreeg.

Het *World Congress of Faiths*, met zetel te Londen, wenste in de Europese landen zoiets als *branches* op te richten. Met het oog op België deed het hiervoor beroep op Ds. Chr. Vonck, indertijd verantwoordelijk voor de protestantse jeugddienst Op Vrije Voeren. Vonck trok daarom op zoek naar geldige vertegenwoordigers van de diverse in België vindbare religies: Jodendom, Rooms-Katholicisme, Baha'i, Hindoeïsme, Islam... en ook Boeddhisme. Op deze wijze kwam hij (na wat zoeken...) terecht bij Shitoku. Het begin van een lange samenwerking. En toen al die mensen bijeengebracht waren, werd besloten in Antwerpen de zetel van de 'Belgische' W.C.F. te vestigen.

En voor de plechtige inhuldiging ervan, vaardigde de W.C.F.-hoofdzetel zijn *Development Officer* af. En weer, blijkbaar *by causes and conditions*, bleek dat Jack Austin te zijn. Het spreekt vanzelf dat de vroegere banden snel opnieuw werden aangehaald; afgesproken werd dat Jack bij Shitoku aan huis (toen een afgelegen oude hoeve ergens in de Kempen) zou verblijven.

Waarover werd er daar gesproken? Over de Leer van de Boeddha en de situatie van het Boeddhisme in Europe, dat is vanzelfsprekend.

Jack vertelde daarbij van zijn wondere ervaring met het Shinboeddhisme, hoe hij daarbij als het ware de vervulling van het Mahayana-denken had gevonden. Aanvankelijk was Shitoku eerder sceptisch. Zoals zoveel andere boeddhisten had hij een vooringenomenheid; hij vertrouwde die Jodo-Shinshu niet. Hadden 'autoriteiten' als Humphreys en Conze zich niet argwanend over dat "monotheïstisch" Boeddhisme uitgelaten; wat het wel Boeddhisme? Jodo-Shinshu was zo'n buitenbeentje van het Mahayana, dat je met je conventionele (uit westerse boeken opgeviste...) visie er net niet bij kon. Dus moest je wel kritisch, sceptisch zijn - ook al had Jack heel wat BoeddhismeN doorgemaakt...

Dus: na het avondmaal trokken Jack en Shitoku naar de bovenverdieping, in een ruimte die het midden hield tussen een kantoor en een discussiezaal. En daar werd uren lang voortgedebatteerd over het al dan niet van het Shinboeddhisme. Totdat Jack, uitgeput, doodmoe, op de sofa in slaap viel.

⁴ Skr. *hetu-pratyata*, Ch. *in-nen*.

Shitoku echter bleef nadenkend wakker, wegend en afwegend, verstoord in zijn bevestigingen en berekeningen. Zoals hij het toen zag, was het Shinboeddhisme feitelijk de praktische vervulling van de hoogste vluchten van het Mahayana... maar hij bleef verzet voelen want kan men inderdaad de zelfkracht zomaar opgeven zelfs al bestaat er niet zoiets als een Zelf ?

Om vier uur, bij 't opkomen van de zon, toen de eerste rode stralen door de dakvensters binnensprongen, gebeurde het. In Shitoku's van het discussiëren met zichzelf moeë gemoed ontplofte het Oneindige Licht : de Leer werd overduidelijk, vanzelfsprekend, kristalhelder, voor de hand liggend wat betreft inzicht en doorzicht in de doctrine van de Ander-Kracht Nembutsu. En ook voor hem - net als de rustig doorslapende Jack - kwam hiermee een einde aan het rusteloze rondzwerven tussen Theravada, Zen, Kegon en wat al boeddhistische scholen er ook mogen zijn. Het gedachtenhuizenbouwen was voorbij : door de Boeddhā omvat te zijn om niet meer los gelaten te worden, zò was het !

Iets later bracht Jack Austin Shitoku in contact met Zuiken Inagaki, de leermeester van ons beiden en van zovele anderen. Deze twee *zenjishiki* ('dharma-vrienden') zijn nu in Shitoku's herinnering verenigd, versmolten met Shinran Shonin, en met het rustige gelaat van Amida Buddha op het altaar van Jikoji.

Bij het vernemen van Jacks heengaan, schreef Shitoku aan Meryl Austin o.a.

Although we know that it will happen, we feel pain when we hear that it has happened. And the oratorical words and sentences we can so preachily display, do disappear and leave us to silence.

Jack was one of my dharma-friends. We did not meet for several years, as our ways of life diverged, but I always remembered that some 25 years ago, he gave to my life the turn that still makes me walk the Way of Amida Buddha.

Jack's life was one of dedication, openmindedness and rectitude. His example will remain living among us.

Myoshu Agnieska Jedrzejewska

WAT ZO BELANGRIJK BLIJKT IN JODO-SHINSHU VOOR EEN HEDENDAAGS WESTERLING : WAAR IS HET REINE LAND IN SHINRANS RELIGIEUZE ERVARING ?
(slot)

In de V.S. was er natuurlijk voortzetting van de Japanse Jodo-Shinshu door Japanse immigranten. De christenen hielpen ze - ook zonder het duidelijk te beseffen - de Jodo-Shinshu in 't Engels om te zetten. Japanners hebben trouwens altijd een sterke wil aan de dag gelegd om zich te identificeren met groep en maatschappij. Misschien is het wel daardoor dat ze zich in feite weinig bekommerden om *shinjin* "Faith" te noemen, *satiri* "Salvation" en een boeddhistisch "Credo" en een boeddhistisch "Evangelie of Bijbel" op te zetten. Maar Europeanen zitten met zo iets in hun maag. Elke ernstige Europese boeddhist weet immers dat Boeddhisme een transformatie van de menselijk geest betekent. Om deze transformatie te bewerkstelligen in de richting van het Boeddhischchap, beschikken we over 84.000 wegen. Elke boeddhistische traditie beschikt over haar eigen menselijke voorbeelden om de effectiviteit ervan aan te tonen. Op dit ogenblik is er weliswaar geen algemeen duidelijk begrip voor de nembutsu-praktijk, maar er is wél een neiging de werkzaamheid van de Voortijdelijke Geloof te interpreteren als een soort "geloof", en het Reine Land wordt vaak gezien als een "afdrijven" in de richting van een "Beloofd-Hiernamaals". In dergelijke benadering is de Leer niet zomaar een vervalsing : het is een wijze van voorstelling die dient verbeterd te worden.

Shinrans SHINJIN blijkt immers de meest progressieve boeddhistische verwezenlijking in het tijdperk van Mappô, van de verworden Dharma te zijn. Maar hoe is hij tot die benadering gekomen ?

Shinran Shonin begon de Naam te gebruiken zoals gebruikelijk onder de Tendaimonniken. Maar vanaf het ogenblik dat hij begon met de praktijk van Enkel-Nembutsu, deden andere krachtlijnen zich gelden : (1) een sterk besluit *satori* te verwezenlijken, (2) een absoluut vertrouwen in de Boeddha, en (3) een duidelijk inzicht in de eigen blinde driften (*bonnô*). De 'normale' boeddhistische praktijken hadden hem voorbereid om in direkt contact met het Boeddhischchap te komen, maar dat ging in en door de Naam. In zijn inleiding tot *Kyôgyôshinshô* zegt hij ons duidelijk dat hetgeen hij neerschreef niet de vrucht van zijn denken was. Hij was immers geen 'auteur', maar een 'luisteraar'. Hij luisterde naar de Boeddha. En het is via de kracht hem geschonken door de Naam dat hij het vermogen had de *Ware en Werkelijke Leer* te zien, te begrijpen en te verkondigen. Zijn geschriften werden door hem zowel ter geestelijke verrijking

van zichzelf als van anderen geschreven. Hij kon van zichzelf verzekerd zijn doordat hij onvoorwaardelijk vertrouwde op *Tariki*, de Ander-Kracht; maar hij was er niet zo heel zeker van dat ook anderen daaronder hetzelfde zouden verstaan. En ook daarom bekleemtoonde hij : "Ik heb zelfs niet één discipel !"⁵

Hij centreerde alles op *shinjin* als het enige betrouwbare punt op de weg naar het Boeddhaschap. Dit betekent in feite dat hij enkel vertrouwen had op het direkte, persoonlijke contact met het Boeddhaschap dat hem ondersteunde en transformeerde.

Dit *Enkel Shinjin* (in 't Sino-Japans van Shoshinge : *yui shinjin*), dat nooit de betekenis heeft van Luthers "Sola fide" ('enkel geloof'), maakt van de Jodo-Shinshu de meest universeel mogelijke Lering. Ongeacht de taal, ongeacht de traditie, ongeacht de persoonlijke intelligentie : *shinjin* is mogelijk voor elke persoon die zichzelf ervaren heeft in dezelfde omstandigheden als Shinran.

Eigenlijk is het duidelijk dat we samsarische menselijke wezens zijn, vermits we aangetrokken worden door de samsarische illusies. We dromen ervan dat we de mogelijkheid zouden hebben deze lijdenswereld een beetje te verbeteren en aan allen een beetje geluk bij te brengen. Deze droom maakt dat we doorheen zoveel bestaansvormen blijven rondzwerven. Enkel enkele uitzonderlijke mensen zijn sterk genoeg om te weten dat samsara helemaal niet kan verbeterd worden vermits het niets anders is dat het resultaat van het onheilzame karma van alle wezens. Het zijn dan ook enkel deze uitzonderlijke mensen die beslist voor *satori* kunnen opteren.

Shinran was ervan overtuigd dat elk mens beheerst wordt door *karma*. Hij begreep dat zelfs de Nembustu niet bij machte is ons te bevrijden van onze berekeningen (*hakarai*), dat zelfs als we de Naam reciteren, we niet sterk genoeg zijn ons los te maken van die berekeningen en dat we onophoudelijk zoeken en streven naar een "betere Nembutsu", een "hogere verdienste". In plaats van gewoon, vol vertrouwen te luisteren naar de Naam.

Shinran wist maar al te goed dat in de periode van neergang van de leer, de mensen de neiging hebben de Buddha-Dharma verkeerd te begrijpen en, in de plaats van de Leer, hun eigen interpretatie ervan te volgen.. Het is zeker hiervoor dat hij zozeer nadruk legde op *shinjin* als de enige betrouwbare ervaring.

⁵ Tannishō VI.

Shinjin, in deze beslist onvertaalbare betekenis, is het Gemoed van de Boeddha dat aan de mens mede-gedeeld wordt. Deze gebeurtenis heeft plaats overheen elke traditie of elk woordgebruik. *Shinjin* is totaal universeel vermits de Boeddha totaal universeel is. *Shinjin* 'importeert' het Reine Land in de menselijke geest. Vanaf de eerste *shinjin*-ervaring zijn we altijd één met de Boeddha. Onze *satori* begint op het moment van *shinjin*. En daardoor is *satori* absoluut verzekerd.

Maar de voordelen van de Nembutsu worden aan elkeen geschonken vanaf het eerste 'roepen' van de Naam. Het is de Nembutsu die aan ons gemoed de omstandigheden biedt waarin *shinjin* kan ontvangen worden. Om de Nembutsu te ontmoeten dient men de positieve karmische bindingen te hebben met de Buddha Dharma, zij het in vorige bestaansvormen, zij het in de huidige levensvorm (oorzaken en omstandigheden : *in-nen*), om deze lering te kunnen volgen met een vertrouwensvol gemoed en zonder berekeningen of intellectuele speculaties.

Onophoudelijk wijst Shinran ons op *Tariki Nembutsu* : de Nembutsu niet van onze geestesconstructies, maar van Boeddha's Gemoed. Daarbij was hij echter niet zo naïef te geloven dat we onze berekeningen kunnen kwijtgeraken via onze eigen inspanningen. Hij was ervan overtuigd dat niemand zijn ego-denken kan kwijtgeraken door een menselijke inspanning. Shinran beseftte maar al te goed dat de zelfkracht (*jiriki*) opgeven ondoenbaar is. *Jiriki* kan niet opgegeven worden door een ego-gericht wezen. *Jiriki* kan enkel door de Naam getransformeerd worden in Wijsheid.

Het is belangrijk te onderlijnen dat Shinran Shonin ons geen verhaaltje over het Reine Land heeft opgehangen, een Reine Land dat we na de dood zouden bereiken. Hij heeft niet nagelaten ons erop te wijzen dat het Reine Land iets absoluut levends, een NU-ervaring is, verwezenlijkbaar op het moment van *shinjin*.

Vergeleken bij alle boeddhistische praktijken, wordt de Nembutsu ervaren als de meest ingrijpende en de meest effectieve. Dat komt doordat de Nembutsu geen menselijke praktijk is. De Nembutsu wordt altijd door de Boeddha 'gedaan'. Om het even wie de Naam uitspreekt, om het even wat men zich daarbij verbeeldt, om het even welke bedoeling men daarbij heeft, er is in de Nembutsu slechts één enkele kracht aan het werk : de Kracht van de Voortijdelijke Gelofte. En omdat deze kracht alle vergelijkingen overstijgt, is er geen mogelijkheid de Nembutsu 'verkeerd' te gebruiken of van zijn voortijdelijk doel af te leiden. De Nembutsu biedt aan de mensen een kosmische versnelling van de evolutie van hun gemoed.

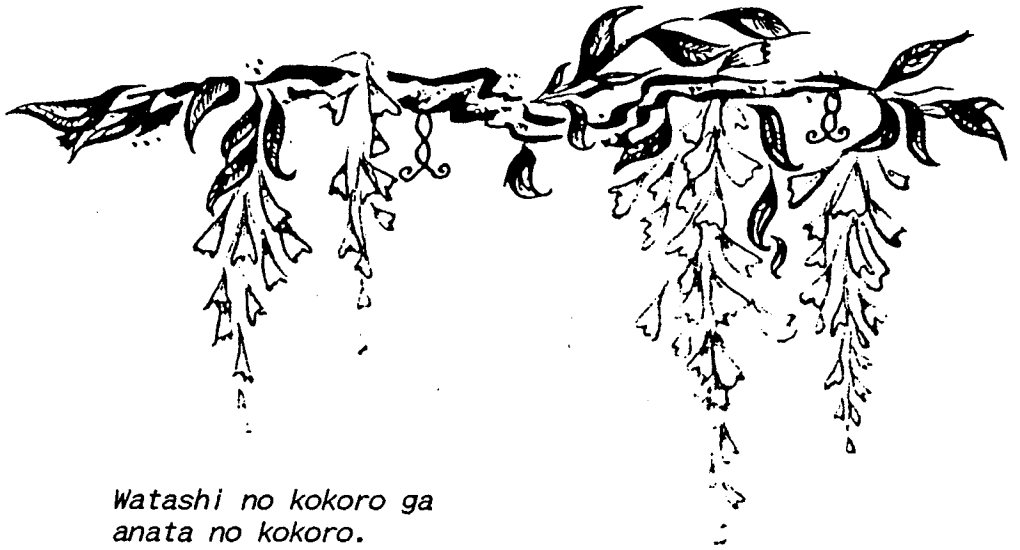
Daardoor kan men stellen dat de Nembutsu ENIG is, vermits hij tot het Boeddhachap behoort. Het onderscheid tussen een zelfkracht-Nembutsu en een Ander-Kracht-Nembutsu is, zo gezien, het resultaat van onze *bonnô*. Zolang onze *bonnô* niet helemaal getransformeerd zijn door de Boeddha, blijven we in *Jiriki-Nembutsu* geloven. Maar vanaf het eerste moment van *shinjin* wordt het duidelijk dat er in de Nembutsu niets van een zelfkracht aanwezig is, vermits de Nembutsu één is met het Boeddhachap en met de Niet-Zelfheid.

Ofschoon Amida Buddha, het Oneindige Boeddhachap, alle wezens om gelijke wijze omvat door de Kracht van de Voortijdelijke Geloofte, reageert elk mens op zijn individuele wijze. De mens dient immers het besluit te nemen het Boeddhachap te verwezenlijken en de Naam in zich op te roepen. Dit is 's mensen grote vrijheid. Niemand kan het Boeddhachap verwezenlijken met geweld of met truukjes of manipulaties. Boeddhisme betekent hier "groei". We dienen tot de Boeddha op te groeien en we kunnen geen enkele stap van dit proces overslaan.

Het belangrijkste in de Jodo-Shinshu is Amida Buddha's Voortijdelijke Geloofte, waarvan de werkzaamheid zich manifesteert in de Nembutsu. In deze zin is de Nembutsu een Leraar die geen voorwaarden stelt. Weliswaar is het noodzakelijk in te haken op de Nembutsu-praktijk, maar de kwaliteit van deze praktijk wordt niet bepaald door de mens, maar door de Boeddha. Shinran drukte dit uit met het paradox: "De Nembutsu is de voorwaarde van niet-voorwaarde."⁶ De verwerkelijking ervan is een ware, grote vreugde !

⁶ KGSS I.

*Watashi no kokoro ga
anata no kokoro.
Anata no kokoro ga
watashi no kokoro.
Watashi ga anata ni
naru no ja nai ga
anata ga watashi ni
naru kokoro.*

Mijn gemoed is
uw gemoed.
Uw gemoed is
mijn gemoed.
't Is niet dat ik u
word,
't is in dit gemoed [van mij]
dat gij mij wordt :
gij in mij
wordt [dit] gemoed.

(Asahara Saiichi)

Ergens gelezen...

Denis Gira

Denis Gira is een katholiek buddholoog, hoofdzakelijk werkzaam te Parijs en auteur van *Le Sens de la Conversion dans l'Enseignement de Shinran*, Paris 1985 (Jikoji-nr B.6 0198).

LACROIX L'ÉVÉNEMENT

JEUDI 23 OCTOBRE 1993

INTERVIEW

Denis GIRA
professeur à l'Institut
catholique de Paris

“ *Le bouddhisme apprend à l'homme à profiter du présent en sachant que le présent ne dure pas* ”

Pourquoi le bouddhisme a-t-il autant de succès auprès des Français?

Denis Gira : Un nombre significatif de personnes ont des affinités avec cette doctrine venue d'ailleurs. Pour ceux qui ont des préoccupations spirituelles aujourd'hui, l'un des problèmes majeurs est de savoir comment Dieu peut accepter le mal. On se représente difficilement un Dieu personnel tout puissant qui s'impliquerait dans le monde et tolérerait la

présence du mal, en particulier quand les victimes sont des enfants innocents touchés par les guerres ou les catastrophes. Comment peut-on alors parler d'un Dieu tout-puissant, qui aimerait les hommes et laisserait le mal se développer?

Les catholiques d'aujourd'hui, souvent très cultivés dans le domaine profane, ne sont pas toujours armés pour affronter ces questions difficiles avec leurs connaissances religieuses datant du catéchisme.

- En quoi le bouddhisme donne-t-il une réponse plus satisfaisante au problème des rapports entre Dieu et le mal?

- Dans le bouddhisme, il n'est pas question de Dieu car on tombe tout de suite dans une contradiction insurmontable. Ou bien Dieu est l'absolu et il ne se mêle pas de la vie du monde. Ou bien c'est un Dieu personnel qui intervient dans les affaires des hommes et alors il est contaminé par notre monde éphémère. Dès lors, il n'est plus l'absolu.

D'autre part, les bouddhistes évitent les tourments métaphy-

siques quand se pose le problème de la souffrance. S'ils voient un enfant malheureux, ils n'évoquent pas l'action de Dieu car ils pensent aux actes négatifs que cet enfant a pu faire dans une vie antérieure.

- Seraient-ils fatalistes et inactifs devant la souffrance humaine?

- Non, ils éprouvent de la compassion et s'efforcent de soulager les souffrances de ceux qui sont meurtris. Mais ils ne sont pas tourmentés par de grandes questions posées à leur foi. Ceux qui se réfèrent au bouddhisme découvrent une voie balisée pendant 2 500 ans par les grands maîtres spirituels.

- Que leur apprennent-ils?

- Les adeptes du bouddhisme ne se satisfont pas du monde matériel de notre société de consommation. Ils n'y trouvent pas un bonheur durable et le bouddhisme leur confirme que notre vie se déroule dans un monde éphémère. Donc celui qui cherche le bonheur sera nécessairement déçu.

Or le bouddhisme apprend à l'homme à vivre le moment présent, à en profiter en sachant que le présent ne dure pas. Ce qui nous fait souffrir, c'est de nous attacher en croyant à la permanence du présent. D'où notre déception en voyant qu'il n'en est rien. D'où aussi la tentation du regret, sentiment très nocif pour la vie spirituelle. En effet le regret nous empêche d'être libre pour vivre le présent.

- Le bouddhisme offre donc à nos contemporains une certaine sagesse intérieure.

- Des moines chrétiens qui connaissent bien le bouddhisme disent que les lamas et les maîtres spirituels sont des techniciens de l'intériorité. Il est vrai que, pendant des siècles, leur énergie a été focalisée sur la maîtrise de l'homme intérieur alors qu'en Occident, l'énergie était mobilisée par la maîtrise du monde extérieur.

- Il y a pourtant dans l'Église catholique tout un courant de recherche spirituelle.

- C'est vrai mais souvent, quand les gens demandent aux prêtres de les aider à prier et à

méditer, ceux-ci n'ont pas le temps d'assurer une direction spirituelle.

Il faut bien comprendre l'importance de l'expérience dans le bouddhisme. La vérité n'est pas apportée de l'extérieur par une hiérarchie, elle provient de l'expérience intérieure. Ce qui n'est pas vérifié par cette voie n'a aucun sens. La sagesse, pour les bouddhistes, c'est d'avoir fait cette expérience intérieure. Et ceci attire indubitablement certains de nos contemporains.

Recueilli par
Yves de GENTIL-BAICHIS

Sayako Eri

In november 1993 ging in zaal Wako, te Tokyo, een gezamenlijke tentoonstelling door van beeldhouwer Kokei Eri (de kunstenaar die onze Jikoji-Amida gemaakt heeft, wat hij trouwens apart in zijn catalogus vermeldt !) en zijn echtgenote, kirikane-specialiste Sayako Eri. Het is uit haar catalogus dat we volgende passage uit haar tekst lichten :

It [i.e. kirikane] was originally one of the crafts that developed as a means of heightening the dignity and authority of the nobility, but it flourished after being adopted for the adornment of Buddhist images, and it manifested for human eyes the world of Amida Buddha's Pure Land.

When I was born, even the word kirikane had been forgotten, but I wished for the revival of the craft, which had passed through long periods of neglect, and have spent twenty years groping in the dark, seeking to apply it to Buddhist statues and to craft articles. Ideas arose with each new work, and I went through repeated cycles of invention and failure. Having now been able to see a ray of light, I can only believe it to be the Buddha's guidance. The faces of those who have supported and encouraged me up to the present appear as Buddhas.

I feel now, facing my fifth exhibition, that I have finally been able to take a first step. I am filled with deep gratitude.

JIKOJI-Nieuws

De Simpele Weg

De publicatie van het geplande "Overzicht van de Boeddhistische Filosofie" heeft - mede uit oorzaak van de auteur die van geen ophouden weet - vertraging opgelopen. Het werk zal ten vroegste in volgend voorjaar uitgegeven kunnen worden. De publicatie van "Filosofie en Mystiek van de Jodo-Shinshu" wordt dan meteen verschoven naar het najaar '94. IABC heeft echter reeds toegezegd de uitgave van dit werk te zullen sponsoren.

Het bestuur van De Simpele Weg heeft besloten de voordelen voor steunende leden (BEF 500,-, HFI 30,-) uit te breiden. Buiten de aanzienlijke kortingen op de eigen DSW-publicaties, zullen zij zich voortaan gratis (uitgezonderd portkosten) werken van diverse uitgeverijen kunnen aanschaffen: I.A.B.C., Hongwanji International Center enz. en de tijdschriften Pure Land and Shin Buddhist (details aanvragen!).

Koning Boudewijn

Op de 49ste dag na het overlijden van de Belgische vorst werd in Jikoji een memoriaalceremonie gehouden (zie Eko sep. 93, nr 58) op zaterdag 18 september.

De opkomst was niet bijzonder overtalrijk... Afstandelijkheid en loslaten... relativeren... erg politiek betrokken blijken de meeste boeddhisten niet te zijn. Maar een Shoshinge-tje kan er wel altijd af.

Symposium te Düsseldorf

Voor ons is Düsseldorf in de eerste plaats de vestiging van Eko-ji, de tempel aldaar opgericht door Bukkyo Dendo Kyokai en nu geplaatst onder de leiding van Rev. Prof. M. Sonoda.

Om de effectieve werking van dit *Eko-Haus der Japanischen Kultur* kracht bij te zetten, werd er van 1 t/m 4 september een symposium gehouden onder de hoofding "Orientierungen" - *Buddhismus und westliches Denken*. Spreekt vanzelf dat het heel filosofisch gericht was en dat er *deutschgründlich* kon gedebatteerd worden, ook na de zittingen (d.i. tussen pot en pint).

Het was een, zeker voor specialisten, boeiend programma, sterk gericht op het Shinboeddhisme, waarvoor in de academische wereld de belangstelling onmiskenbaar blijkt te groeien. Een verheugend feit, maar dat jammer genoeg vooral in de V.S., in Groot-Brittannië, in Duitsland en ook elders merkbaar is, maar [voorlopig?] nog niet in de Vlaanderens universitaire wereld. Dat wij in ons onder-

wijs van geesteswetenschappen zowat 50 jaar ten achter lopen tegenover het buitenland, wordt blijkbaar als normaal aanvaard...

O Fórum das Religiões

In de *Jornal do Hongwanji*, het maandblad van de Braziliaanse Shin-boeddhisten, hebben we gelezen dat ook in Brazilië een interreligieuze werkgroep ontstaan is met het oog op een verbetering van de contacten, van de samenwerking en een verbroedering tussen de diverse spiritualiteiten. Bij de oprichtende gemeenschappen noteren we, buiten de boeddhisten, vertegenwoordigers van het Jodendom, van het Katholicisme, van de Islam, maar ook van de autochthone religies en van de Afro-Braziliaanse cultussen.

Het voorzitterschap wordt waargenomen door Prof.R.Fischmann en de zetel is voor de eerste beheersperiode gevestigd in de *Templo Hongwanji de São Paulo*, met Rev.Shogyo Gustavo A.C. Pinto als coördinator.

Marcus C.

Onze lezers kennen uiteraard uit Eko de Engelstalige gedichten van de Britse Bruggeling M.Cumberlandge. Zojuist kregen we het bericht dat de uitgeverij *Limited Editions* (Genthof 10, 8000 Brugge) in beperkte oplage

een bundel van Marcus heeft uitgegeven : "*Things I cannot change*" - 100 Poems, tegen de prijs van 650,- BEF.

Maar daarbij blijft het beslist niet. IABC (Kyoto) heeft zich bereid verklaard een andere dichtvrucht van Marcus te publiceren : *Poems of Other Power*, geïnspireerd door zijn diepe beleving van de Ander-Kracht Nembutsu.

Alleszins : proficiat, Marcus !

Jikoji-cursussen

Ze zijn nu volop aan de gang. Met een ruime belangstelling voor de *Inleiding tot de Boeddhistische Literatuur*, afwisselend gegeven door Bruno, Katrien en Shitoku. Plus een beslist indrukwekkende documentatie zoals die totnut toe nog nooit in het Nederlands uitgewerkt werd. Opvallend is hierbij wel hoezeer teruggegrepen wordt naar de basiskennis van de Leer, zoals vorig seizoen uitgedrukt in de '92-'93 cursus "Introductie tot het Boeddhisme". Opmerkelijk is ook hoe de teksten behandeld worden overheen alle sectarismen.

Daarnaast kent begrijpelijkerwijze de "cursus voor gevorderden" een mindere toeloop. "*Het Reine-Landboeddhisme in Japan na Shinran Shonin*" komt inderdaad over als een zware brok die heel wat vóórkennis veronderstelt en zich bijgevolg tot een gevormd en voorbereid publiek wendt.

Postkaarten

Het is nog te vroeg om nu reeds prognoses te maken voor de cursussen '94-'95. Logischerwijze wordt het weer *Boeddhistische Filosofie*. En zo er weer vraag naar is, daarnaast nogmaals een *Introductie tot het Boeddhisme*. Maar dat zijn - op dit ogenblik - louter veronderstellingen.

Er zijn nog enkele postkaartenseries "Leven van de Boeddha", "Kinderen" en "Ceremonies" beschikbaar, maar hun uitputting begint toch naderbij te komen. Van heraanvulling van de voorraad is er op dit moment nog geen duidelijk vooruitzicht.

Niet zo voor de foto's van Jikoji : enerzijds een nieuwe reeks van zes foto's (200 BEF), anderzijds een DIN A5 foto van ons Amida-beeld (100 BEF).

Hebben ?

Herinneren we eraan dat Jikoji voor iedereen toegankelijk is, dat iedereen, welke buitenstaander ook er steeds welkom is bij om 't even welke bijeenkomst.

Voor al onze lezers

EEN HARMONIEUS 1994
EN
VREDE VOOR ALLE WEZENS

ROOSTER DER BIJEENKOMSTEN

Voorjaar 1994

- Zo 05.12 10.30 Jodo-E¹ - Shoshinge
Di 07.12 20 u. Amida-kyo
Vr 10.12 20 u. Cursus Boeddh.Literatuur
Di 14.12 20 u. Sambutsuge
Vr 17.12 20 u. Cursus Post-Shinran
Di 21.12 20 u. Juseige
Di 28.12 20 u. Joya-E² - Junirai
1994
Di 04.01 20 u. Amida-kyo
Di 11.01 20 u. Memor.Zuiken Inagaki - Shoshinge
Vr 14.01 20 u. Cursus Boeddh.Literatuur
Zo 16.01 10.30 Ho-on Ko³ - Shoshinge
Di 18.01 20 u. Sambutsuge
Vr 21.01 20 u. Cursus Post-Shinran
Di 25.01 20 u. Juseige
Vr 28.01 20 u. Cursus Boeddh.Literatuur

Di 01.02 20 u. Junirai
Vr 04.02 20 u. Cursus Post-Shinran
Zo 06.02 10.30 Memoriaal Danielle Girardin - Shoshinge
Di 08.02 20 u. Amida-kyo
Vr 11.02 20 u. Cursus Boeddh.Literatuur
Zo 13.02 10.30 Nehan-E⁴ - Shoshinge
Di 15.02 20 u. Sambutsuge
Di 22.02 20 u. Juseige
Vr 25.02 20 u. Cursus Post-Shinran

Di 01.03 20 u. Junirai
Vr 04.03 20 u. Cursus Boeddh.Literatuur
Di 08.03 20 u. Amida-kyo
Vr 11.03 20 u. Cursus Post-Shinran
Di 15.03 20 u. Sambutsuge
Vr 18.03 20 u. Cursus Boeddh.Literatuur
Zo 20.03 10.30 O-Higan⁵ - Shoshinge

De lijst der officianten zal voortaan in de bibliotheek uitgehangen worden.

¹ 'Feest van het Reine Land' : gedenkt de Verlichting van Gautama Buddha.

² Afscheid van het jaar.

³ Gedachtenis van Shinran Shonins overlijden.

⁴ Nirvana-dag : gedachtenis van Gautama Buddha's intrede in het Parinirvana.

⁵ Lante-feest.

J I K O - J I

Tempel van het Licht van Mededogen

CENTRUM VOOR SHIN-BOEDDHISME v.z.w.

Pretoriastraat 68
2600 Antwerpen-Berchem

Tel. 03/218.73.63

Fax 03/235.92.20

Verantwoordelijk uitgever: Sh.A.Peel, Leemputstraat 10, 2600 Antwerpen-Berchem
Overname toegelaten mits bronvermelding en bewijsexemplaar .

Sneldrukkerij Total Copy Service, Herentals